ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ

ବନାମ

ବଲବୀର ସିଂହ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ

ଅକ୍ଟୋବର 26,2004,

[ଅରିଜିତ୍ ପଶାୟତ ଏବଂ ସି. କେ. ଥାକର୍, ନ୍ୟାୟମୂର୍ତ୍ତିଦ୍ୱୟ]

ନିଶା ଦ୍ରବ୍ୟ ଏବଂ ମାଦକ ପଦାର୍ଥ ଅଧିନିୟମ, 1985 : ଧାରା 50-ଆବଶ୍ୟକତା ସହିତ ଅନୁପାଳନ-ଅଭିଯୁକ୍ତ ଜଣକ ଏକ ବଳଦ ଗାଡ଼ିରେ ପୋସ୍ତ ଗୁଣ୍ଡ ଥିବା ଅଖାବସ୍ତା ନେଇଯାଉଥିବାର ଠାବ ହୋଇଛି - ଧାରା 50ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡିକୁ ପାଳନ ନକରିବାର ବାହାନା - ନିର୍ଣ୍ଣୟ ହେଲା, ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସନ୍ଧାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ଧାରା 50 ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ ହେବ- ତଥ୍ୟ ଉପରେ , ଧାରା 50 ଆକର୍ଷିତ ହୋଇନଥାଏ ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ନିଶା ଦ୍ରବ୍ୟ ଏବଂ ମାଦକ ପଦାର୍ଥ ଅଧିନିୟମ, 1985ର ଧାରା 15 ଅନୁଯାୟୀ ଆଇନଗତ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ କରାଯାଇଥିଲା । ଅଭିଯୋଗ ମାମଲା ଥିଲା ଯେ ଏକ ପୋଲିସ ଦଳ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ଏକ ବଳଦ ଗାଡ଼ିରେ ପୋସ୍ତ ଗୁଣ୍ଡ ଯୁକ୍ତ 18 ଟି ଅଖାବସ୍ତା ବୋହି ନେଉଥିବାର ପାଇଥିଲେ । ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କୁ ତାଙ୍କ ଅପରାଧରେ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅଭିଯୁକ୍ତଙ୍କ ଆଳକୁ ଗ୍ରହଣ କରିଥିଲେ ଯେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 50 ର ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଆବଶ୍ୟକତା ପାଳନ କରାଯାଇନଥିଲା ତେଣୁ, ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ଏବଂ ଦଣ୍ଡାଦେଶ ବଜାୟ ରହିପାରିଲା ନାହିଁ ।

ରାଜ୍ୟ ପକ୍ଷରୁ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିବା ଆବେଦନରେ, ଏହା ଯୁକ୍ତି କରାଯାଇଥିଲା ଯେ, ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଏବଂ ପରିସ୍ଥିତିରେ, କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସନ୍ଧାନ ଜଡିତ ନଥିଲା ଏବଂ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 50 ଜଡ଼ିତ ବୋଲି ଦର୍ଶାଇ ଭୁଲ କରିଥିଲେ ।

ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟ ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦେଇ,

ନିର୍ଣ୍ଣୟ କରିଥିଲେ : 1. ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ନିଶା ଦ୍ରବ୍ୟ ଏବଂ ମାଦକ ପଦାର୍ଥ ଅଧିନିୟମ, 1985ର ଧାରା 50 ର ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ ନକରିବା ପାଇଁ ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଦୋଷମୁକ୍ତ କରିବା ଯଥାର୍ଥ ନଥିଲା । ଧାରା 50 ର ଖାଲି ପାଠ ଦର୍ଶାଏ ଯେ ଏହା କେବଳ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ

ସନ୍ଧାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ । ଏହା ଏକ ଯାନବାହନ କିମ୍ବା ମାଲ ପରିବହନ କିମ୍ବା ବ୍ୟାଗ କିମ୍ବା ପରିସରର ସନ୍ଧାନ ପାଇଁ ବିସ୍ତାରିତ ନୁହେଁ । [647- B 646- G]

ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ **ବନାମ** *ବଳଦେବ ସିଂହ*, **[1999] 6 SCC 172**; *କାଲେମା ଟୁମ୍ବା ବନାମ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ*, **JT (1999) 8 SC 293**; *ଗୁରବକ୍ସ ସିଂହ ବନାମ ହରିୟାଣା ରାଜ୍ୟ*, **[2001] 3 SCC 28 ଏବଂ** *ମଦନ ଲାଲ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମ ହିମାଚଳ ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ*, **(2003) 6 ସୁପ୍ରିମ 382, ଉପରେ ନିର୍ଭର କରିଥିଲେ ।**

ଅପରାଧିକ ଆବେଦନ ଅଧିକାରିତା : ଅପରାଧିକ ଆବେଦନ ସଂଖ୍ୟା 1218-1219/2004 ।

Crl A. ସଂଖ୍ୟା 331-SB ଏବଂ 426-SB/1989ରେ ପଞ୍ଜାବ ଏବଂ ହରିୟାଣା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟର 17.9.2003 ତାରିଖର ରାୟ ଏବଂ ଆଦେଶରୁ ।

ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବିମୟ ରୟ ଜାଡ ଏବଂ ଅରୁଣ କେ. ସିହ୍ନା ।

ଉତ୍ତରଦାତାଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ଦୀନେଶ ବର୍ମା, କୁମାରୀ ସୁରେଶ କୁମାରୀ ଏବଂ ଏ. ପି. ମହାନ୍ତି ।

ନ୍ୟାୟାଳୟର ରାୟ ପ୍ରଦାନ କରାଯାଇଥିଲା

ନ୍ୟାୟାଧୀଶ ଅରିଜିତ୍ ପଶାୟତଙ୍କ ଦ୍ୱାରା, ଅନୁମତି ପ୍ରଦାନ କରାଗଲା ।

ଉତ୍ତରଦାତାମାନେ ନିଶା ଦ୍ରବ୍ୟ ଏବଂ ମାଦକ ପଦାର୍ଥ ଅଧିନିୟମ, 1985 (ସଂକ୍ଷେପରେ 'ଅଧିନିୟମ') ର ଧାରା 15 ଅନୁଯାୟୀ ଅପରାଧ ଅଭିଯୋଗ ପାଇଁ ବିଚାରର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିଲେ । ଅନାବଶ୍ୟକ ବିବରଣୀ ବିନା ଅଭିଯୋଗର କାହାଣୀ ଏହିପରି :

28.6.1987 ତାରିଖରେ, ନିରୀକ୍ଷକ କର୍ଣ୍ଣେଲ ସିଂହ ମୁଖ୍ୟ କନ୍ଷ୍ଟେବଲ୍ ଶମଶେର ସିଂହ, ମୁଖ୍ୟ କନ୍ଷ୍ଟେବଲ୍ ସୁରଜିତ ସିଂହ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ପୋଲିସ ଅଧିକାରୀମାନଙ୍କ ସହିତ ସନ୍ଦିଗ୍ଧ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସନ୍ଧାନ ପାଇଁ ସରକାରୀ ଜିପ୍ ଯୋଗେ ମୋଗାରୁ ତାଲୱଣ୍ଡି ଦୋସାଞ୍ଜ ଯାଉଥିଲେ । ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ତାଲୱଣ୍ଡି ଭାଙ୍ଗରିଆନ୍ ଛକରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଦୋସାଞ୍ଜ ନାମକ ଏକ ବଳଦ ଗାଡ଼ି ବିପରୀତ ପାର୍ଶ୍ୱରୁ ଆସୁଥିବାର ଦେଖାଗଲା । ଅଭିଯୁକ୍ତ ସୁଖୱିନ୍ଦର ସିଂହ ସେହି ଗାଡ଼ି ଚଲାଉଥିଲେ ଯେତେବେଳେ ତାଙ୍କ ସହ-ଅଭିଯୁକ୍ତ କୁଲଦୀପ ସିଂହ ଏବଂ ବଲବୀର ସିଂହ ସେହି ଗାଡ଼ିରେ ଲଦା ହୋଇଥିବା ବ୍ୟାଗ ଉପରେ ବସିଥିଲେ । ପୋଲିସ ଦଳ ଅଭିଯୁକ୍ତ ସୁଖୱିନ୍ଦର ସିଂହଙ୍କୁ

ଗାଡ଼ିକୁ ଅଟକାଇବାକୁ କହିଥିଲେ । ଅଭିଯୁକ୍ତ କୁଲଦୀପ ସିଂହ ଏବଂ ବଲବୀର ସିଂହ ଦୌଡ଼ି ପଳାଇ ଯାଇଥିଲେ ଯେତେବେଳେ ଅଭିଯୁକ୍ତ ସୁଖୱିନ୍ଦର ସିଂହଙ୍କୁ ଘଟଣାସ୍ଥଳରୁ ଗିରଫ କରାଯାଇଥିଲା । ଗାଡିଟି ତଲାସି ପରେ, ସେଥିରୁ 18ଟି ପୋସ୍ତ ଗୁଣ୍ଡ ଥିବା ବସ୍ତା ଜବତ କରାଯାଇଥିଲା । ଅଭିଯୁକ୍ତ ସୁଖୱିନ୍ଦର ସିଂହ ସେହି ପ୍ରତ୍ୟେକ ବସ୍ତାଗୁଡ଼ିକର ଓଜନ 45 କିଲୋଗ୍ରାମ ବୋଲି କହିଥିଲେ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ବସ୍ତାରୁ ନମୁନା ଭାବରେ 250 ଗ୍ରାମ ପୋସ୍ତ ଗୁଣ୍ଡ ବାହାର କରାଯାଇଥିଲା । ନମୁନା ଏବଂ ଅବଶିଷ୍ଟ ପୋସ୍ତ ଗୁଣ୍ଡ ଥିବା ବସ୍ତାଗୁଡ଼ିକୁ ପୃଥକ ଭାବରେ ଜଉମୁଦ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ HC ସୁରଜିତ ସିଂହଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ପ୍ରମାଣିତ ପୁନରୁଦ୍ଧାର ସ୍ମାରକ Ex.PA ମାଧ୍ୟମରେ ଜବତକୁ ନିଆଯାଇଥିଲା । ସେହି ମୋହର ବ୍ୟବହାର ପରେ , HC ସୁରଜିତ ସିଂହଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ମୋହରର ନମୁନା ଚିହ୍ନ, Ex P. 19 ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା । ସେହି ସ୍ମାରକ Ex.PA ମାଧ୍ୟମରେ ଗାଡିଟିକୁ ମଧ୍ୟ ଜବତକୁ ନିଆଯାଇଥିଲା । ନିରୀକ୍ଷକ ରୁକା Ex.P8 କୁ ପୋଲିସ ଷ୍ଟେସନକୁ ପଠାଇଥିଲେ ଯାହା ଆଧାରରେ FIR.PB/I ପଞ୍ଜୀକରଣ କରାଯାଇଥିଲା । ଜବତ ସ୍ଥଳୀର ନସା ପଞ୍ଜୀକରଣ (Ex.PC) ପ୍ରସ୍ତୁତ କରାଯାଇଥିଲା । PW ମାନଙ୍କର ବୟାନ ନଥିଭୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା । ଗାଁ ଡୁନେକେରେ ଥିବା ସ' ମିଲ୍ ରେ ଫେରିବା ବାଟରେ ବ୍ୟାଗଗୁଡ଼ିକୁ ଓଜନ କରାଯାଇଥିଲା । ପୋଲିସ ଷ୍ଟେସନକୁ ଫେରିବା ପରେ, ଇନ୍ସପେକ୍ଟର MHC ସୁଖଦେବ ସିଂହଙ୍କ ନିକଟରେ ମୋହର ସହିତ ମାମଲା ସମ୍ପତ୍ତି ଜମା କରିଥିଲେ । FIR ଏବଂ ବେତାର ବାର୍ତ୍ତାର ନକଲ ଉଚ୍ଚ କର୍ତ୍ତୃପକ୍ଷଙ୍କ ନିକଟକୁ ପଠାଯାଇଥିଲା । ପୁନରୁଦ୍ଧାର ଦିନ ଘଟଣାସ୍ଥଳରୁ ଖସିଯାଇଥିବା ଅଭିଯୁକ୍ତ କୁଲଦୀପ ସିଂହ ଏବଂ ବଲବୀର ସିଂହଙ୍କୁ ପୋଲିସ ଯଥାକ୍ରମେ 23.7.1989 ଏବଂ 24.7.1989 ରେ ଗିରଫ କରିଥିଲା ।

ତଦନ୍ତ ସମାପ୍ତ ହେବା ପରେ ଦୋଷାରୋପ ପତ୍ର ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା । ମୋଗାର ଇଲାକ୍ା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 15 ଅନୁଯାୟୀ ମାମଲାଟିକୁ ଦୌରା ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ବିଚାର ପାଇଁ ହସ୍ତାନ୍ତର କରିଥିଲେ । ଆରୋପ ଦାଖଲ କରାଯାଇଥିଲା । ଅଭିଯୁକ୍ତମାନେ ନିର୍ଦ୍ଦୋଷ ବୋଲି ଦାବି କରିବାରୁ ସେମାନେ ବିଚାର ପାଇଁ ଦାବି କରିଥିଲେ । ଏହାର ଅଭିଯୋଗ ପ୍ରମାଣ କରିବା ପାଇଁ, ଦୁଇଜଣ ସାକ୍ଷୀଙ୍କୁ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ କିଛି ଦସ୍ତାବିଜ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରାଯାଇଥିଲା । ଅଭିଯୁକ୍ତ ସୁଖୱିନ୍ଦର ସିଂହ ଏହି ଦାବି କରିଥିଲେ ଯେ ନିରୀକ୍ଷକ କର୍ଣ୍ଣେଲ ସିଂହ (PW- 2)ଙ୍କର ତାଙ୍କ ସମ୍ପର୍କୀୟଙ୍କ ସହିତ ଜମି ବିବାଦ ଥିବାରୁ ତାଙ୍କ ସହିତ ଶତ୍ରୁତା ଥିଲା ।ଅଭିଯୁକ୍ତ ବଲବୀର ସିଂହ ମଧ୍ୟ ସମାନ ଆବେଦନ କରିଥିଲେ । ନିର୍ଦ୍ଦୋଷତା ପ୍ରମାଣିତ କରିବା ପାଇଁ ତିନି ଜଣ ସାକ୍ଷୀଙ୍କୁ ଯାଞ୍ଚ କରାଯାଇଥିଲା । ନଥିରେ ଥିବା ପ୍ରମାଣ ଏବଂ ଅଧିନିୟମର ବିଭିନ୍ନ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଆବଶ୍ୟକତା

ପାଳନ ନ ହେବା ଅଭିଯୋଗର ବିଚାର କରିବା ପରେ, ବିଚାରଣ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ କରି ସେମାନଙ୍କୁ 10 ବର୍ଷ ଜେଲଦଣ୍ଡ ଏବଂ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କୁ ଏକ ଲକ୍ଷ ଟଙ୍କା ଜୋରିମାନା ଦେବାକୁ ଦଣ୍ଡିତ କରିଥିଲେ, ଜୋରିମାନା ଅନାଦେୟ ହେଲେ ପ୍ରତ୍ୟେକଙ୍କୁ ଦୁଇ ବର୍ଷ ପାଇଁ ଅଧିକ RI ଭୋଗିବାକୁ ପଡିବ ।

ଅଭିଯୁକ୍ତ ସୁଖୱିନ୍ଦର ସିଂହ ଏବଂ ବଲବୀର ସିଂହଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡ ଭୋଗିବା ପାଇଁ ହେପାଜତକୁ ନିଆଯିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଥିଲା । ଅଭିଯୁକ୍ତ କୁଲଦୀପ ସିଂହ ଅନୁପସ୍ଥିତ ଥିଲେ, ତେଣୁ, ଅପରାଧିକ ପ୍ରକ୍ରିୟା ସଂହିତା, 1973 (ସଂକ୍ଷେପରେ 'ସଂହିତା') ର ଧାରା 353 (6) ଅନୁଯାୟୀ ରାୟ ଘୋଷଣା କରାଯାଇଥିଲା । ଫରିଦକୋଟର ମୁଖ୍ୟ ନ୍ୟାୟୀକ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କୁ ତାଙ୍କୁ ଗିରଫ କରିବା ଏବଂ ଦଣ୍ଡାଦେଶର ଆଜ୍ଞାପତ୍ର ଜାରି କରିବା ପାଇଁ ଅନୁରୋଧ କରାଯାଇଥିଲା ।

ଅଭିଯୁକ୍ତମାନେ ପଞ୍ଜାବ ଏବଂ ହରିୟାଣା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟରେ ଧାରକ ସଂଖ୍ୟା 331 SB/1989 ଏବଂ 426 SB/1989 ସହିତ ଆବେଦନ ଦାୟର କରିଥିଲେ । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ କେବଳ ଏକ ବିଷୟ ଥିଲା ଯେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 50 ର ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଆବଶ୍ୟକତା ପାଳନ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ରାଜ୍ୟ ପକ୍ଷରୁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଏହି ଆବେଦନକୁ ଏହି ଆଧାରରେ ପ୍ରତିରୋଧ କରିଥିଲେ ଯେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 50 ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡିକ ପାଳନ କରିବାର କୌଣସି ଆବଶ୍ୟକତା ନାହିଁ କାରଣ ତଲାସି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ନୁହେଁ ବରଂ ବ୍ୟାଗରେ କରାଯାଇଥିଲା । ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ ଯେ ଅଭିଯୁକ୍ତମାନେ ଅଖାବସ୍ତା ଉପରେ ବସିଥିଲେ । ଯେତେବେଳେ ଦୁଇଜଣ ଅଭିଯୁକ୍ତ ଘଟଣାସ୍ଥଳରୁ ଦୌଡ଼ି ପଳାଇଗଲେ, ତଦନ୍ତକାରୀ ଅଧିକାରୀ ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ ସନ୍ଦେହ କରିଥିଲେ ଯେ ବ୍ୟାଗଗୁଡ଼ିକରେ ନିଷିଦ୍ଧ ସାମଗ୍ରୀ ଅଛି ଏବଂ ତେଣୁ, ଅଧିନିୟମର ଧାରା 50 ର ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡିକ ପାଳନ କରିବା ତଦନ୍ତକାରୀ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ଥିଲା । ଏହା କୁହାଯାଇଥିଲା ଯେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 50ର ଆବଶ୍ୟକତାଗୁଡିକୁ ପାଳନ ନକରିବାରୁ ଦୋଷୀ ସାବ୍ୟସ୍ତ ଏବଂ ଦଣ୍ଡାଦେଶ ବଜାୟ ରହିପାରିବ ନାହିଁ ।

ଆବେଦନର ସମର୍ଥନରେ, ଆବେଦନକାରୀଙ୍କ ପକ୍ଷରୁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଶ୍ରୀ ବିମଲ ରାୟ ଜାଦ ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ଯେ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ମାମଲା ସମ୍ପର୍କରେ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ଅନୁସନ୍ଧାନ ଜଡିତ ନଥିବାରୁ ଧାରା 50 ଆକର୍ଷିତ ହୋଇଥିବା ଦର୍ଶାଇ ଗୁରୁତର ତ୍ରୁଟିର ସମ୍ମୁଖୀନ ହୋଇଥିଲେ ।

ଏହାର ଜବାବରେ, ଉତ୍ତରଦାତା 1 ଏବଂ 2 ପକ୍ଷରୁ ବିଜ୍ଞ ଅଧିବକ୍ତା ଉପସ୍ଥାପନ କରିଥିଲେ ଯେ *ପଞ୍ଜାବ ରାଜ୍ୟ ବନାମ ବଳଦେବ ସିଂହ*, [1999] 6 SCC 172 ରେ ଏହି ନ୍ୟାୟାଳୟର ନିଷ୍ପତ୍ତି ଉପରେ ନିର୍ଭର କରି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଠିକ୍ ଭାବରେ କହିଛନ୍ତି ଯେ ମାମଲାର ତଥ୍ୟ ଉପରେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 50 ର ବାଧ୍ୟତାମୂଳକ ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡିକ ପାଳନ କରାଯାଇ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟଙ୍କ ରାୟ ସଠିକ ଅଛି । ଉଲ୍ଲେଖନୀୟ ଯେ ନୋଟିସ ଜାରି ହେବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଉତ୍ତରଦାତା କୁଲଦୀପ ସିଂହ ହାଜର ହୋଇ ନାହାଁନ୍ତି ବୋଲି ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ଧ୍ୟାନ କରିବାରେ ବିଫଳ ହୋଇଛନ୍ତି ।

ଧାରା 50 ର ଅନୁପାଳନ ନକରିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ, ଉକ୍ତ ବ୍ୟବସ୍ଥା ନିମ୍ନଲିଖିତ ଭାବରେ ଦିଆଗଲା:

"50. *ଯେଉଁ ସର୍ତ୍ତାବଳୀ ଅନୁଯାୟୀ ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କର ଅନୁସନ୍ଧାନ କରାଯିବ ।*

(1) ଯେତେବେଳେ ଧାରା 42 ଅନୁଯାୟୀ ଯଥାର୍ଥ ଭାବରେ କ୍ଷମତାପ୍ରାପ୍ତ କୌଣସି ଅଧିକାରୀ ଧାରା 41, ଧାରା 42 କିମ୍ବା ଧାରା 43 ର ବ୍ୟବସ୍ଥାଗୁଡିକ ଅନୁଯାୟୀ କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ତଲାସି କରିବାକୁ ଯାଉଛନ୍ତି, ସେ ଯଦି ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତି ଆବଶ୍ୟକ କରନ୍ତି, ତେବେ ସେ ଅନାବଶ୍ୟକ ବିଳମ୍ବ ନକରି ଏପରି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଧାରା 42ରେ ଉଲ୍ଲେଖିତ ଯେକୌଣସି ବିଭାଗର ନିକଟତମ ରାଜପତ୍ରିତ ଅଧିକାରୀଙ୍କ ନିକଟକୁ କିମ୍ବା ନିକଟତମ ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କ ପାଖକୁ ନେଇଯିବେ ।

(2) ଯଦି ଏପରି ଅନୁରୋଧ କରାଯାଏ, ତେବେ ଅଧିକାରୀ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଉପଧାରା (1) ରେ ସୂଚିତ ରାଜପତ୍ରିତ ଅଧିକାରୀ କିମ୍ବା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ନ ଆଣିବା ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଅଟକାଇ ପାରିବେ ।

(3) ରାଜପତ୍ରିତ ଅଧିକାରୀ କିମ୍ବା ମାଜିଷ୍ଟ୍ରେଟ୍ ଯାହାଙ୍କ ସମ୍ମୁଖରେ ଏପରି କୌଣସି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଅଣାଯାଏ, ସେ ଯଦି ତଲାସି ପାଇଁ କୌଣସି ଯୁକ୍ତିଯୁକ୍ତ କାରଣ ଦେଖନ୍ତି ନାହିଁ, ତେବେ ସେ ତୁରନ୍ତ ସେହି ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ମୁକ୍ତ କରିବେ କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟଥା ତଲାସି କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବେ ।

(4) ଜଣେ ମହିଳା ବ୍ୟତୀତ ଅନ୍ୟ କେହି କୌଣସି ମହିଳାଙ୍କୁ ତଲାସି କରିବେ ନାହିଁ ।

ଧାରା 50 ର ସରଳ ପାଠ ଦର୍ଶାଏ ଯେ ଏହା କେବଳ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ସନ୍ଧାନ କ୍ଷେତ୍ରରେ ପ୍ରଯୁଜ୍ୟ । ଏହା ଏକ ଯାନବାହନ କିମ୍ବା ମାଲ ପରିବହନ କିମ୍ବା ବ୍ୟାଗ କିମ୍ବା ପରିସରର ସନ୍ଧାନ ପାଇଁ ବିସ୍ତାରିତ ନୁହେଁ । *କାଲେମା ଟୁମ୍ବା ବନାମ ମହାରାଷ୍ଟ୍ର ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ,* JT 1999 (8) SC 293, *ବଳଦେବ ସିଂହଙ୍କ ମାମଲା* (ଉପରୋକ୍ତ), *ଗୁରବକ୍ସ ସିଂହ ବନାମ ହରିୟାଣା ରାଜ୍ୟ,* [2001] 3 SCC 28 ପଢନ୍ତୁ । ଧାରା 50 ର ଭାଷା ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ କରେ ଯେ ପରିସର, ଯାନବାହନ କିମ୍ବା ଜିନିଷପତ୍ରର ସନ୍ଧାନ ପରିବର୍ତ୍ତେ ସନ୍ଧାନ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସମ୍ପର୍କରେ ହେବା ଆବଶ୍ୟକ । ଏହି ସ୍ଥିତିକୁ *ବଳଦେବ ସିଂହଙ୍କ* ମାମଲାରେ (ଉପରୋକ୍ତ) ସାମ୍ବିଧାନିକ ବିଚାରପୀଠ ସନ୍ଦେହମୁକ୍ତ ଭାବରେ ସମାଧାନ କରିଥିଲେ । ଉପରୋକ୍ତ ସ୍ଥିତିରେ , ଅଧିନିୟମର ଧାରା 50ର ଅନୁପାଳନ ନ କରିବା ସମ୍ପର୍କିତ ଯୁକ୍ତି ମଧ୍ୟ କୌଣସି ସାରବତ୍ତା ବିନା ।

ମଦନ ଲାଲ ଏବଂ ଅନ୍ୟଜଣେ ବନାମ ହିମାଚଳ ପ୍ରଦେଶ ରାଜ୍ୟ, [2003] 6 ସୁପ୍ରିମ 382 ରେ ସମାନ ପ୍ରଶ୍ନ ପରୀକ୍ଷା କରାଯାଇଥିଲା ।

ଆଇନଗତ ସ୍ଥିତିର ଉପରୋକ୍ତ ବିଶ୍ଳେଷଣକୁ ଦୃଷ୍ଟିରେ ରଖି, ଅନିବାର୍ଯ୍ୟ ନିଷ୍କର୍ଷ ହେଉଛି ଯେ ଅଧିନିୟମର ଧାରା 50 ର ଆବଶ୍ୟକତା ପୂରଣ ନକରିବା ପାଇଁ ଅଭିଯୁକ୍ତମାନଙ୍କୁ ଦୋଷମୁକ୍ତ କରିବାକୁ ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦେବା ଯଥାର୍ଥ ନଥିଲା । ଆବେଦନଗୁଡ଼ିକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଯାଇଛି । ଉତ୍ତରଦାତାମାନଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡର ଅବଶିଷ୍ଟ ସମୟ, ଯଦି କୌଣସି ଥାଏ, ତୁରନ୍ତ ହାଜତରେ ଆତ୍ମସମର୍ପଣ କରିବାକୁ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଆଯାଇଛି ।

ଆର୍. ପି. ଆବେଦନକୁ ଅନୁମତି ଦିଆଗଲା ।

ଅସ୍ୱୀକରଣ

"ଉପଭାଷାରେ ଅନୁବାଦିତ ରାୟ କେବଳ ମକଦ୍ଦମା ରେ ପକ୍ଷଭୁକ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କର ସୀମିତ ବ୍ୟବହାର ଏବଂ ତାଙ୍କ ଆଞ୍ଚଳିକ ଭାଷାରେ ବୋଧଗମ୍ୟ ହେବା ନିମନ୍ତେ ଉଦ୍ଦିଷ୍ଟ ଏବଂ ଅନ୍ୟ କୌଣସି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟ ନିମନ୍ତେ ଏହା ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇନପାରେ । ସମସ୍ତ ବ୍ୟବହାରିକ ଏବଂ ସରକାରୀ ନିମନ୍ତେ ରାୟର ଇଂରାଜୀ ସଂସ୍କରଣଟି ପ୍ରାମାଣିକ ବିବେଚିତ ହେବ ଏବଂ ସମସ୍ତ କାର୍ଯ୍ୟାନ୍ୱୟନ ଏବଂ ନିଷ୍ପାଦନ ନିମନ୍ତେ ଏହା ଉପଯୁକ୍ତ ବିବେଚିତ ହେବ ।"

ଭାଷାନ୍ତର :

ସୁମିତ୍ରା ସାହୁ ,ଅନୁବାଦିକା,

ଓଡ଼ିଶା ଉଚ୍ଚ ନ୍ୟାୟାଳୟ, କଟକ ।